

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. XIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

CAP. XIII.

ED licetne seruis quod-
cunque consortium inire,
vt ex eo naturales filij qua-
rantur? Ego sanè non arbi-
tror. Sicuti enim nec inge-
nuis hominibus, cuiusq.

mulieris permissum est concubinatum

appetere, *a* nec quocunque tempore, *b*

Sic in his consortijs, quæ instar matrimo-

nij sunt, delectum aliquem haberi oportet,

namq. & in seruis, cognationis ac af-

finittatis iura spectari solent, seu dum in

seruili statu sunt, seu postquam liberta-

x te fuerint donati. *c* Id igitur in primis

necessarium duco, vt certo ritu inter se

ad matrimonij speciem coeant, *d* vt su-

prà diximus. Inde verò vt non omnibus

2 passim iungantur, sed ijs tantum, quos lex

non interdicat, legimus enim senatuscon-

sulto Claudiano, olim ingenuas mulieres

propria libertate, & bonis omnibus mul-

ctatas, quæ seruili amore bachatæ nolen-

te domino, cum seruis concubuissent. *e*

Quod sen. cons. etsi hodie quoad libertatē

fit antiquatum, *f* non crederem tamen

illud rectum cōtubernium haberi posse,

vbi mulier alienum seruum, non bona

venia domini ad se euocasset. Id quoque

F 4 certum

a l. 3. de con-
cub.

b l. 1. C. eod.

c §. illud cer-
tum, cum Gl.

Inst. de nupt.

l. adoptiuus.

§. seruales. de

rit. nupt.

d d. ti. de ser.

cog. cum Gl.

ver. veniant.

in fin.

e l. 1. C. de

sen. consul.

Claud.

f Inst. de suc-

cess. sub l. §. si.

a l.vn.C.de
mul.quam
prop.ser.

b Bald.Ang.
d.lvn.

c l.pen.cum
Glof.de prin.
cre.l.fin.C.
com.de ma-
num.
d. Gl. l. palā.
§.quam in a-
dulterio, de
rit.nupt.

e l.r.C.de a-
dult.

f l.vxorem.
C.de nupt.
g l.3.C.cod.

h Gl. §. si que
seruo. 12. q. 2.

certum est, nec patronā posse seruo pro-
prio felicitē immiscere, *a* quin grauissi-
mas poenas vtrunque sustinere, taleq; nec
contubernium, nec filios naturales dici.
b Quod mirum fortasse alicui videri pos-
sit, cum patronum ipsum videamus ancil-
la suæ concubinato sæpè potiri, *c* cur er-
go minùs liberè patrona seruo suo vti va-
leat? Sed hoc ego optima ratione institu-
tum puto, nempe quòd matronas præci-
puè deceat pudicitia, *d* quarum idèd cu-
piditati non æquè remittendas habenas
lex ciuilis putauit, ac masculorum. Hinc
lex Iulia maritum quidem de matrimo-
nio ab vxore violato agentem audit, non
æquè ob id crimen virum à coniuge pa-
titur accersiri. *e* Hinc scriptum Iure vete-
ri, ex M. Catonis oratione refert Gellius,
In adulterio vxorem tuam siprehendis-
ses, sine iudicio impunè necares. Illa te, si
adulterares, digito non auderet contin-
gere, neque ius est. Sic dominum cum li-
berta sua iustum matrimonium contra-
here lex permittit, *f* non idem tamen in
patrona cum liberto suo voluit, *g* quo-
niam honestatis, pudicitiaq; vel ratio, vel
suspicio, non æqua lance maribus ac fœ-
minis pensanda fuit. *h* Nunc sciendū est,
his naturalibus filijs ex seruorum contu-
bernij genitis (non de adscriptitijs lo-
quor,

5 quor, in quibus ius proprium est, & sed
 de seruorum verè filijs, quos fortasse ver-
 nas vocatos fuisse dicas *b*) multò plus le-
 ges fauere, quàm naturalibus reliquis, ex
 ingenuo concubinato profectis, de qui-
 bus suprà egimus. Hos enim quamuis in
 seruitute concepti sint, si deinde manu-
 6 missi fuerint, ad successiōem tam ex te-
 stamēto quàm ab intestato perinde ac iu-
 stos filios, noua constitutione Iustinianus
 vocauit, *c* illis sextam tantùm partem nō
 extantibus legitimis detulit. *d* Hi condi-
 tionem illam, Si sine liberis, extinguunt,
 illi non, nisi aliter de voluntate appareat
 7 testantis. *e* Huiusq; rei illa videtur esse
 ratio, quòd cū in vtraque specie, matri-
 monij imago quādam referatur, hos
 tamen lex iuuat magis, quòd hi veras nu-
 ptias celebrare non potuerunt, cū ser-
 ui essent, ij noluerūt: eos enim magis sem-
 per rueri solemus, qui à rectis rebus ge-
 rendis, imbecillitate potiùs, quàm certo
 proposito & voluntate deducuntur. *f* Pa-
 rentes eorum, Iure quidem culpari pos-
 sunt, qui id quod rectè facere poterāt, ne-
 glexerunt. *g* His nihil vitio adscribi de-
 bet, qui, quantum in se fuit, implere non
 destiterunt. *h* Dantur autem & dominis
 eorum ob cōtubernium illud violatum,
 ad exemplū legis Iuliæ in matrimonijs,

F 5 plures

a l. fin. C. de
 agr. & cens. l.
 ne diutius, cū
 gl. vers. intel-
 ligantur, eo.
 tit.
 b Gl. 6. huic.
 Inst. de leg. &
 l. titia textor-
 res. de leg. i.

c Inst. de ser.
 cog.
 d Auth. li-
 cer. C. de nat.
 lib.
 e Bart. Alex.
 § si quis roga-
 tus.

f l. i. §. meri-
 to. ff. de positi.

g l. pen. C. de
 condi. infer.

h I. quæret a-
 liquis. in fin.
 de verb. sign.

a l. si stuprū,
de iniur. l.
serui, cum
Gl. C. de a-
dul.

b l. inter li-
beras, cum
Glos. ad l. Iul.
de adult.

c l. 3. C. de
incest. nupt.

plures actiones, *a* possunt enim aut lege Aquilia, aut de iniurijs, nonnunquam & extraordinario crimine experiri. *b* Quæ omnia idè concessa sunt, vt cū veri con nubij iura ij non possent obtinere, *c* cæ- teris saltem auxilijs non essent omninò destituti. Et hæc Iure ciuili.

NATI EX SERVIS, AN
hodie legitimi dici pos-
sint.

- 1 *Serui hodie contrahunt matrimo. etiam inuito domino.*
- 2 *Legitimi nati sequuntur patrem, ex ser- uis verò matrem.*
- 3 *De argumento à coniugatis.*
- 4 *Ex libera & seruo natus, sacris initia- tur.*
- 5 *Esse quis seruus, & legitimus, hodie po- test.*

C A P. X V.

VS verò Pontificium, cu-
ius præcipuus is est finis, vt
quæ animis salutaria sunt,
monendo, à peccato nos
maximè diuellat, *d* cū
matrimonium rem sanctissimam & ho-
nestis.

d c. vt anima
rum, de cōst.
in 6. c. norit,
de iudi.